

**Regulacja energetyki – zwolnienie z obowiązku
zatwierdzania taryf.
Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z dnia 15 czerwca 2012 r.
w sprawie XVII AmE 193/11**

1. W odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej „G” – nabywców energii na własne potrzeby konsumpcyjne, w tym w szczególności gospodarstw domowych, nie zostały spełnione kryteria uznania rynku energii elektrycznej za rynek konkurencyjny, o których mowa w art. 49 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne.
2. Niska świadomość możliwości zmiany przedsiębiorstw-dostawców energii elektrycznej, niska aktywność przedsiębiorstw obrotu na rynku energii dla odbiorców z grupy taryfowej „G” oraz konieczność zawarcia dwóch umów z dwoma przedsiębiorcami (przedsiębiorstwem obrotu i przedsiębiorstwem dystrybucji) stanowią o ograniczonym dostępie odbiorców z grupy taryfowej „G” do wolnego rynku.

Decyzją z 28.09.2009 r. pozwany – R., po rozpatrzeniu wniosku przedsiębiorstwa energetycznego E. z P., złożonego 26.09.2009 r., odmówił zwolnienia E. z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf w zakresie obrotu energią elektryczną w odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej G, przyłączonych do sieci E. Operator.

Na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy oraz w aktach przesłanych przez organ regulacyjny SOKiK ustalił, że R., decyzją z 2.11.2007 r., zwolnił na podstawie art. 49 ustawy z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne przedsiębiorstwo E. S.A. z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla energii elektrycznej. Niemniej jednak pismem z 15.11.2007 r. zawiadomił E. o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 2.11.2007 r. jako wydanej z rażącym naruszeniem art. 49 ust. 1 w związku z ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne, tj. mimo braku warunków konkurencji na rynku energii elektrycznej. Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego decyzją z dnia 14.05.2008 r. R. nie stwierdził z urzędu nieważności decyzji z 2.11.2007 r. w sprawie zwolnienia E. z obowiązku przedkładania taryf dla energii elektrycznej do zatwierdzenia. W decyzji tej zmienił też na wniosek E. z 30.04.2008 decyzję z 2.11.2007 r. poprzez wyłączenie ze zwolnienia z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf ustalanych w odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej G (przyłączonych do sieci E.).

E. dążyła do uzyskania zwolnienia z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf ustalanych w odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej G (przyłączonych do sieci E. sp. z o.o.) poprzez wniosek z 3.06.2008 r. Decyzją z 6.11.2008 r. R. odmówił zwolnienia wskazując, że w odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej G, w szczególności odbiorców w gospodarstwach domowych, nie zostały spełnione kryteria uznania rynku energii elektrycznej za rynek konkurencyjny, o których mowa w art. 49 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne.

Następnie, pismem 26.08.2009 r. E. złożyła wniosek o zwolnienie z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf w obrocie energią elektryczną w odniesieniu do odbiorców grupy taryfowej G, przyłączonych do sieci E. Sp. z o.o. Po przeprowadzeniu postępowania R. wydał w dniu 28.09.2009 r. zaskarżoną decyzję.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, R. może zwolnić przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi, że działa ono w warunkach konkurencji. Zgodnie z ust. 2, zwolnienie takie może dotyczyć określonej części działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo energetyczne w zakresie, w jakim działalność ta prowadzona jest na rynku konkurencyjnym. Aby dokonać oceny konkurencyjności rynku, zgodnie z ust. 3 cytowanego przepisu, należy wziąć pod uwagę m.in. liczbę uczestników rynku, wielkość ich udziałów, istnienie barier dostępu do rynku, równoprawne traktowanie jego uczestników czy dostęp do informacji rynkowej. W konsekwencji dla rozstrzygnięcia istoty sprawy Sąd przedsięwziął ustalenia, czy rynek objęty wnioskiem, tj. rynek sprzedaży energii dla grupy taryfowej „G”, czyli nabywców energii na własne potrzeby konsumpcyjne, w tym w szczególności gospodarstw domowych, jest rynkiem konkurencyjnym.

Sąd, opierając się na definicjach rynku konkurencyjnego wyrażonych w piśmiennictwie i orzecznictwie¹, wyraził pogląd, że rynek energii dla grupy taryfowej „G” nie jest rynkiem konkurencyjnym ze względu na bariery w dostępie konsumentów do wolnego rynku. Sąd przychylił się tym samym do stanowiska R., zgodnie z którym nabywcy energii z grupy taryfowej „G” mają niską świadomość możliwości zmiany przedsiębiorstw energii elektrycznej oraz nie znają wystarczająco zasad funkcjonowania tego rynku i nie mogliby skutecznie zapobiegać narzucaniu im niekorzystnych warunków umownych. Ponadto, aktywność przedsiębiorstw obrotu na rynku energii dla odbiorców z grupy taryfowej „G” jest niska. Kolejną barierą dla odbiorców jest konieczność zawarcia dwóch umów z dwoma przedsiębiorcami (przedsiębiorstwem obrotu i przedsiębiorstwem dystrybucji).

Sąd podzielił stanowisko przedstawione przez pozwanego R., zgodnie z którym oferta sprzedaży powinna być rozumiana nie tylko jako możliwość zakupu energii po określonej cenie, ale także jako inne okoliczności kontraktowe i dodatkowe usługi: możliwość dokonania rozliczeń za zakupioną energię i jej dostarczenie na podstawie jednej faktury, swobodny wybór preferowanych metod płatności, możliwość dochodzenia ewentualnych roszczeń a także uzyskania wszystkich potrzebnych informacji związanych z zakupem i odbiorem energii od jednego podmiotu zamiast od dwóch różnych przedsiębiorców.

Na poparcie swojego stanowiska Sąd posłużył się danymi liczbowymi – odbiorcy z grupy taryfowej „G”, którzy skorzystali z prawa wyboru sprzedawcy stanowią niespełna pół procenta populacji całej analizowanej grupy taryfowej (25 426 osób rocznie – wobec 16 milionów odbiorców w tej grupie).

W związku z powyższym Sąd orzekł o oddaleniu odwołania.

Mikołaj Jasiak

College of Europe, Brugia,

Program *European Law and Economic Analysis*,

doktorant w INP PAN

¹ Por.: M. Czamecka, T. Ogińdek, *Prawo energetyczne. Komentarz do art. 49*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 516; wyrok Sądu Antymonopolowego z 24.11.1999 r., sygn. XVII Ame 42/99; wyrok Sądu Antymonopolowego z 23.02.2000 r., sygn. XVII Ame 50/99.